

MAURICI MÆTERLINCK

LES SET PRINCESES

SOR BEATRIU

MIRACLE EN TRES ACTES

TRADUCCIÓ D'EN

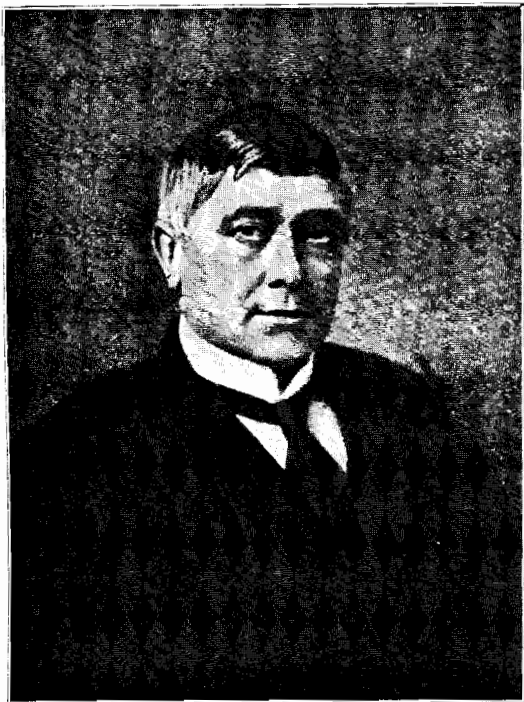
JOSEP MASSÓ-VENTÓS

BARCELONA

BIBLIOTECA POPULAR DE «L'AVENÇ»

1912

MAURICI MAETERLINCK

LES SET PRINCESES

FIGURES

EL REI VELL.

LA REINA VELLA.

EL PRINCEP.

LES SET PRINCESES.

EL MISSATGER.

EL CHOR DE MARINERS.

Una vasta sala de marbre, amb llofers, espigols i lliris en gerros de porcellana. Una escala de set graons, de marbre blanc, divideix longitudinalment tota la sala; i set Princeses, amb vestidures blanques i amb els braços nusos, estan adormides sobre 'ls graons, ornats de coixins de seda palida. Una llantia d'argent il·lumina 'l somni llur. Al fons de la sala, una porta de potents forrellats. A dreta i esquerra de la porta, dugues grans finestres, els vidratges de les quals descendeixen fins arran de terra. Darrera d'aquestes finestres, una terraça. El sol està a punt de pondre-s, i 's veu, a través dels vidratges, un obscur païsatge de camps umits, amb estanys i boscos de roures i de pins. Perpendicularment a l'una de les finestres, entre salzers immensos, un canal ubac inflexible, en l'oritzó del qual avança un gran navili de guerra.

(*El Rei vell, la Reina vella i el Missatger avancen cap a la terrassa i miren com s'acosta 'l navili de guerra.*)

LA REINA

Ve a tota vela.

EL REI

La boira 'm priva de veure-l bé.

LA REINA

Remen... remen tots. Me sembla que vindran fins a les finestres del castell. Sembla que tingui mil peus. Les veles esfloren les branques dels salzers.

EL REI

Sembla més ample que 'l canal.

LA REINA

S'aturen.

EL REI

No sé pas com se 'n podran tornar.

LA REINA

S'aturen, s'aturen. Tiren l'ancora. S'amarren als salzers. Ah! ah! Me sembla que 'l princep baixa.

EL REI

Mireu, els cignes : van al seu encontre. Van a veure què passa.

LA REINA

Encara dormen?

(Vénen a mirar a la sala per les finestres.)

EL REI

Despertem-les. Ja fa temps que t'ho dic : les hem de despertar.

LA REINA

Esperem que sigui aquí. Es massa tard, ara. Ja es aquí, ja es aquí... Déu meu! Déu meu! Què farem! No gosol Estan massa malaltes.

EL REI

Vols que obri la porta?

LA REINA

No! no! Esperem! esperem!... Oh! com dormen! Com dormen sempre! No saben que ell torna. No saben que ja es aquí. No goso despertar-les. El metge ho ha prohibit. No les despertem, no les despertem encara... Oh! Sento brogit de passos sobre 'l pont.

EL REI

Es aquí es aquí! Es a baix de la terrassa.

(Se'n van de la finestra.)

LA REINA

On es? on es?... Es ell? No l'auria conegut!... Sí! sí! Encara 'l recordol... Oh! que es alt! que es alt!... Es a baix de la graonadal... Marcel!lul! Marcel!lul!

Ets tu? ets tu?... Pujal pujal Som tant vells, nos-
altres! Ja no podem baixar! Pujal pujal pujal

EL REI

Vés amb compte a no caurel Els graons tenen
molts anys... tremolen tots. Vés amb comptel

LA REINA

Pujal pujal pujal
(*El Príncep puja a la terrassa i 's llança als bra-
ços del Rei i de la Reina.*)

EL PRÍNCEP

Pobra avial Pobra avial
(*S'abracen.*)

LA REINA

Oh! que ets formós! Com has crescut, fill meul
Que ets alt, petit Marcel·lus!... No 't veig gaire bé:
tinc els ulls plens de llagrimas.

EL PRÍNCEP

Oh pobra avia meval Quins cabells tant blancs
teniul... Oh pobre avi meul Que es blanca, la vostra
barbal...

EL REI

Som dos pobres vellets : la nostra ora s'acosta.

EL PRÍNCEP

Avi, avi : per què 'us acoteu així?

EL REI

Sempre estic acotat.

LA REINA

T'esperem desde fa tant temps!...

EL PRINCEP

Oh pobra avia meval Com tremoleu, aquest vesprel

LA REINA

Sempre tremolo així, fill meu.

EL PRINCEP

Oh pobre avil Oh pobra avial Ja quasi no 'us regonecl

EL REI

Jò tampoc, jo tampoc. No 'y veig gaire bé...

LA REINA

On has estat, tant temps, fill meu?... Oh! que gran t'has fet! Ets més alt que nosaltres!... Mira, miral Ploro com si fossis mort!

EL PRINCEP

Per què m'acolliu amb llagrimas als ulls?

LA REINA

No, no : no són llagrimas, fill meu. No es pas el mateix que les llagrimas. No ha passat res, no ha passat res.

EL PRINCEP

On són, les meves set cosines?

LA REINA

Aquí, aquí. Vés amb compte, vés amb compte. No parlem gaire alt : encara dormen : no se 'n pot parlar, dels que dormen.

EL PRINCEP

Dormen? Encara viuen totes set?

LA REINA

Sí, sí, sí. Vés amb compte, vés amb compte... Dormen aquí : dormen sempre.

EL PRINCEP

Dormen sempre?... Què? què? què?... Es que...? Totes set! totes set!

LA REINA

Oh! oh! oh! Què has pensat! Què has gosat pensar, Marcel·lus, Marcel·lus!... Vés amb comptel... Són aquí. Vine a la finestra. Vine a veure... Depressa, depressa. Vine depressa! Es temps de veure-les.

(S'acosten a les finestres i miren a la sala. Un llarg silenci.)

EL PRINCEP

Són les meves set cosines? No 'u veig bé.

LA REINA

Sí, sí : són aquí totes set, sobre 'ls graons. Les veus? les veus?

EL PRINCEP

No veig més que ombres blanques...

LA REINA

Són les teves set cosines!... Les veus, en els miralls?

EL PRINCEP

Són les meves set cosines?

LA REINA

Mira en els miralls, en el fons de la sala... Les veuras, les veuras. Vine aquí, vine aquí : potser ho veuras millor.

EL PRINCEP

Ho veig! ho veig! ho veig! Les veig totes set! Una, dugues, tres... (*S'atura un moment.*) quatre, cinc, sis, set. Quasi no les regonec. No les regonec gens. Oh! que són blanques, totes set! Oh! que formoses són, totes set! Oh! que palides són, totes set!... Però per què dormen, totes set?

LA REINA

Dormen sempre. Dormen aquí desde aquest migdia. Estan tant malaltes! No se les pot despertar. No sabien que tu vindries. No avem gosat despertar-les. S'ha d'esperar. S'han de despertar per elles mateixes. No són ditxoses, i no es pas per culpa nostra. Som massa vells, massa vells : tot-om es massa vell, per a elles. S'es massa vell sense saber-ho.

EL PRINCEP

Oh que formoses són! que formoses són!

LA REINA

Quasi no tenen vida, desde que són aquí. Són aquí d'ençà de la mort dels llurs pares. Fa massa fret, en aquest castell. Vénen dels països calids. Cerquen sempre 'l sol, però quasi no n'hi ha gens. N'hi avia un xic sobre 'l canal, aquest matí; però 'ls arbres són massa frondosos : hi ha massa ombra : no 'y ha més que ombra. Hi ha massa boira, i el cel no es mai clar. Oh! com les mireu! Que veus alguna cosa extranya?

EL PRINCEP

Oh! que palides són, totes set!

LA REINA

Encara estan en dejú. No podien quedar-se més al jardí : la prada les enlluernava. Tenen febre. Han tornat aquest matí, donant-se les mans. Estan tant debils, que quasi no poden caminar totes soles. Tremolaven de febre totes set. I ningú sab què tenen. Dormen aquí cada dia.

EL PRINCEP

Són extranyes! Oh! oh! són extranyes! No goso mirar-les més. Es aquí, la llur cambra?

LA REINA

No, no : no es aquí, la llur cambra. Mireu-ho bé: no 'y ha llits : els llurs set llitets són més amunt, a la torra. Són aquí esperant la nit...

EL PRINCEP

Les començo a distingir.

LA REINA

Acosta-t, acosta-t; però no piquis a les finestres. Ho veuras millor quan el sol serà post: es massa clar, encara, al defora. Ho veuras millor tot seguit. Posa-t vora 'ls vidres, però no facis soroll.

EL PRINCEP

Oh! que clara es, la sala!

LA REINA

Encara serà més clara quan serà de nit. Ja està a punt de caure.

EL REI

Què es, això que està a punt de caure?

LA REINA

Es de la nit, que parlo. Que veus res?

EL PRINCEP

Hi ha un gran gerro de cristall sobre uns tres-peus.

LA REINA

No es res: es aigual Tenen tanta set, quan se desperten!...

EL PRINCEP

* Però per què crema, aquesta llantia?

LA REINA

L'encenen sempre. Ja sabien que dormirien molta estona. L'han encesa aquest mig-dia per no despertar-se en les tenebres. Tenen por de l'obscuritat.

EL PRINCEP

Han crescut!

LA REINA

Encara creixen. Creixen massa. Potser es això, que les posa malaltes. Les regoneixes?

EL PRINCEP

Les regoneixeria, potser, si les veiés a ple dia.

LA REINA

Avies jugat tant, amb elles, quan eren petites!... Obre 'ls ulls.

EL PRINCEP

No veig més que 'ls llurs peuetts nusos.

EL REI

(mirant a una altra finestra)

No 'y veig gaire clar, aquest vespre.

EL PRINCEP

Són massa lluny de nosaltres.

LA REINA

Hi ha alguna cosa, sobre 'ls miralls, aquest vespre: no veig ben bé 'l que es.

EL PRINCEP

Els vidres són entelats. Vaig a veure si 'ls faig clars.

LA REINA

No! nol No toquis pas la finestral Se despertarien tot d'un cop! Es a l'interior; es a l'altre costat; es l'escalfor de la sala...

EL PRINCEP

Ne distingeixo sis molt bé; però n'hi ha una al mig...

EL REI

S'assemblen totes : no les distingeixo més que pels llurs collarets de pedreries.

EL PRINCEP

N'hi ha una que no la veig gaire bé.

LA REINA

Quina prefereixes?

EL PRINCEP

La que no 's veu gaire bé.

LA REINA

Quina?... Tinc l'orella una mica dura...

EL PRINCEP

La que no 's veu gaire bé.

EL REI

Quina es, la que no 's veu bé? Jo quasi no 'n veig cap.

EL PRINCEP

La que es al mig.

LA REINA

Ja m'ho pensava, que no més veuries ad ella!

EL PRINCEP

Quina es?

LA REINA

Ja 'u saps, quina es : no t'ho aig de dir.

EL PRINCEP

Es l'Ursula?

LA REINA

Es clar! es clar! es clar! Ja 'u veus, que es l'Ursula! Es l'Ursula! Es l'Ursula, que fa set anys que t'espera!... totes les nits! totes les nits!... tots els dies! tots els dies!... La regoneixes?

EL PRINCEP

No la veig gaire bé : hi ha una ombra damunt d'ella...

LA REINA

Sí : hi ha una ombra damunt d'ella. No sé pas què es.

EL PRINCEP

Me sembla que es l'ombra d'una columna. La veuré millor ara, quan el sol serà ben post.

LA REINA

No, no : no es pas l'ombra del sol...

U77B

EL PRINCEP

Veurem si l'ombra oscil·la.

EL REI

Ja veig el que es : es l'ombra de la llantia.

LA REINA

Està ajaguda altrament que les altres.

EL REI

Dorm més profundament : res més.

EL PRINCEP

Dorm com un infant.

EL REI

Vine en aquesta finestra : potser la veuras millor.

EL PRINCEP

(anant a una altra finestra)

No la veig pas millor : es la cara, que no distingixo.

LA REINA

Vine en aquesta finestra : potser la veuras millor.

EL PRINCEP

(anant a una altra finestra)

No la veig pas millor. Es ben difícil, de veure-la. Sembla que s'amagui.

LA REINA

La cara es quasi invisible.

EL PRINCEP

Veig molt bé 'l cos, però no veig la cara. Me sembla que està alçada cap al cel.

LA REINA

Però només ne mires que una!

EL PRINCEP (*mirant-la sempre*)

No es pas més alta que les altres.

LA REINA

Sempre mires l'única que no 's veu. N'hi ha sis més.

EL PRINCEP

També les miro, les altres. Oh! que 's veuen bé, les altres!

LA REINA

Les recordes? Vet-aquí la Genoveva, l'Elena, la Cristabel·la... i, a l'altre costat, mira : la Madalena la Clara i la Claribel·la amb maragdes. Mira : me sembla que totes set tenen les mans agafades. S'han adormit donant-se les mans... Oh! oh! les germanetes! Sembla que tinguin por de perdre-s tot dormint!... Déu meul Déu meul Voldria que 's despertessin!

EL PRINCEP

Sí, sí : despertem-les. Voleu que les desperti?

LA REINA

No, no : no encara, no encara. No les mirem més. Vine : no les mirem més : els vindrien mals somnis

sobtadament. No les vull veure més! no les vull veure més! Trencaré 'ls vidres! No les mirem més : agafarien por!... Vine, vine al fons de la terrassa. Parlarem d'una altra cosa! Tenim tantes coses per dir-nos!... Veniu, veniu : tindrien por, si 's gressin; tindrien por, si 'ns veiessin a totes les finestres. (*Al Rei vell.*) Tu també, tu també : vine : no acostis tant als vidres la teva barba blanca. No saps que estas terrible!... Per l'amor de Déu, no 'us quedeu tots dos a vora les finestres!... Però... veniu veniu vos dic! No sabeu què passarà. Veniu aquí veniu aquí Gireu-vos! gireu-vos! Mireu a l'altre costat! mireu un moment a l'altre costat! Estan malaltes! estan malaltes!... Allunyem-nos! Deixem-les dormir soles!...

EL PRINCEP (*girant-se*)

Què passa? què passa? Oh! que es fosc, al defora!... On sou? Ja no 'us trobo.

EL REI

Espera un moment : encara tens la claredat de la sala als ulls. Jo tampoc m'hi veig. Vine. Som aquí.
(*Deixen les finestres.*)

EL PRINCEP

Oh! quina negror, pels camps!... On som?

EL REI

El sol s'ha post.

LA REINA

Marcel·lus! Per què no has vingut més aviat, Marcel·lus?

EL PRINCEP

El missatger ho ha dit : no desitjava sinó venir.

LA REINA

T'esperen desde tants anys! S'estaven sempre en aquesta sala de marbre : miraven el canal dia i nit. Els dies de sol, anaven a l'altra riba : allà 'y ha una montanya desde on se veu molt més lluny. No 's veu la mar, però 's veuen les roques...

EL PRINCEP

Què es aquesta claredat sota 'ls arbres?

EL REI

Es el canal que t'ha conduït : hi ha sempre claredat, sobre l'aigua.

EL PRINCEP

Oh! quina fosca que fa, aquesta nit! No sé pas on soc : soc aquí com un estrany.

EL REI

El cel s'ha cobert tot d'un cop.

EL PRINCEP

Hi ha vent als salzers.

EL REI

N'hi ha dia i nit, de vent, als salzers : no som gaire lluny de la mar. Escolta : ja plou.

EL PRINCEP

Sembla que plorin al voltant del castell.

EL REI

Es la pluja que cau sobre l'aigua : es una pluja molt dolça.

LA REINA

Sembla que plorin en el cel.

EL PRINCEP

Oh! com dorm, l'aigua, entre 'ls murs!

LA REINA

Sempre dorm així : es molt vella, també.

EL PRINCEP

Els cignes s'han refugiat sota 'l pont.

EL REI

Mira 'ls camparols que condueixen llurs ramats...

EL PRINCEP

Me semblen molt vells i molt pobres.

EL REI

Són molt pobres : soc rei de gent molt pobra.
Comença a fer fret.

EL PRINCEP

Què 'y ha, allà, a l'altra banda de l'aigua?

EL REI

Allà? Eren flors : el fret les ha mortes.

(En aquest moment se sent, al fons dels camps, un cant monoton i molt llunyà, del qual no 's percebeix més que la tornada, represa a chor a intervals regulars.)

LES VEUS LLUNYANES

«L'Atlantic! L'Atlantic!...»

EL REI

Què es això?

EL PRINCEP

Són els mariners. Me sembla que giren la nau: preparen la partença...

LES VEUS LLUNYANES

«Ja no tornarem més!
Ja no tornarem més!»

LA REINA

Ja té totes les veles posades.

EL PRINCEP

Se 'n van aquesta nit.

LES VEUS LLUNYANES

«L'Atlantic! L'Atlantic!»

EL REI

Es veritat que ja no tornaran més?

EL PRINCEP

No 'u sé : potser no seran els mateixos.

LES VEUS LLUNYANES

«Ja no tornarem més!
Ja no tornarem més!»

LA REINA

No sembles pas feliç, fill meu.

EL PRINCEP

Jo? Per què no puc esser feliç? He vingut a veure-la, i l'he vista... La puc veure de més a prop, si vull. Me puc assegurar al seu costat, si vull. ¿No puc obrir les portes i agafar-li la mà? La puc besar quan vulgui: no aig de fer més que despertar-la. Per què no puc esser feliç?

LA REINA

No sembles pas feliç, perxò! Tinc quasi setanta-cinc anys, ara... i jo t'esperava sempre!... No ets pas tu! no ets pas tu!... No ets tu tampoc!

(Gira la cara i plora.)

EL REI

Què 'y ha? Què passa? Per què plores sobtadament?

LA REINA

No es pas res; no es pas res: no soc pas jo que plora. No 'n feu cas : sovint se plora sense motiu. Soc tant vella, avuil... S'ha acabat.

EL PRINCEP

Aviat semblaré més ditxós.

LA REINA

Vine, vine : potser les trobarem amb els ulls oberts. Dona-m la mà : porta-m a les finestres : anem a mirar a les finestres...

LES VEUS LLUNYANES

«L'Atlàntic! L'Atlàntic!»

(Tornen a mirar a les finestres.)

EL PRINCEP

No veig res, encara : hi ha massa claror.

LA REINA

Hi ha alguna cosa canviada, a la sala!

EL REI

No 'y veig res.

EL PRINCEP

Hi ha més claror que abans.

LA REINA

No es pas igual que abans : hi ha alguna cosa canviada, a la sala!

EL PRINCEP

No tinc encara 'ls ulls fets a la claror.

LA REINA

N'hi ha que no estan al mateix lloc!

EL PRINCEP

Sí, sí : me sembla que s'han mogut un xic.

LA REINA

Oh! oh!... La Cristabel·la i la Claribel·la?... Mira miral... Tenien les mans de l'Ursula en les llurs. Ja no sostenen la llur germana per les mans. Han abandonat les seves mans. S'han girat de l'altre costat.

EL PRINCEP

Han estat a punt de despertar-se.

LA REINA

Hem vingut massa tard! Hem vingut massa tard!

EL REI

No veig més que 'ls lliris vora les finestres : són closos...

EL PRINCEP

Saben que es de vespre...

EL REI

Hi ha una llantia, no obstant...

EL PRINCEP

Té una mà posada extranyament.

LA REINA

Qui?

EL PRINCEP

L'Ursula...

LA REINA

Com es, aquesta mà? No l'avia pas vista.

EL PRINCEP

Es que les altres l'amagaven.

EL REI

No sé 'l que voleu dir : no arribo a veure 'ls miralls.

LA REINA

Se farà mall se farà mall... No pot pas dormir així : no es natural... Voldria que baixés un xic la mà. Déu meul Déu meul Feu que abaixi un xic aquesta maneta! El seu bracet sofrirà tant temps!

EL PRINCEP

No veig res que la sostingui.

LA REINA

No vull veure-la més dormida així. No he vist dormir així, encara. No es un bon senyall no es un bon senyall! No podrà moure més la mà.

EL REI

No sé per què t'inquietes tant.

EL PRINCEP

Les altres dormen més francament.

LA REINA

Els seus ulls són closos! els seus ulls són closos!...

Oh! les germanetes! les germanetes!... Què farem?
què farem?

EL REI

Déu me! No parlis tant a prop de les finestres

LA REINA

No 'n soc pas tant a prop com te penses.

EL REI

Tens els llavis tocant els vidres.

EL PRINCEP

Veig alguna cosa, encara que no 's distingeix
prou bé...

LA REINA

Jo també; jo també. Hi ha alguna cosa que co-
menço a veure. S'extén fins a la porta.

EL PRINCEP

Hi ha alguna cosa sobrè les lloses. No es pas una
ombra. No deu esser pas una ombra. No m'explico
què pot esser. Potser són els seus cabells.

LA REINA

Però per què no ha nuat els seus cabells?... Totes
les altres han nuat els llurs cabells. Mira.

EL PRINCEP

Vos dic que són els seus cabells! S'agiten. Oh!
Els seus cabells són formosos! No té pas cabellera
de malalta.

LA REINA

No se 'ls posa pas així, per dormir. Sembla que agés tingut l'intenció de sortir.

EL PRINCEP

No 'us ha dit res, ella?

LA REINA

Aquest mig-dia ha dit, al tancar la porta : «— Sobre tot no 'ns desperteu.» Després l'he besada per no veure que estava trista.

EL PRINCEP

Tindran fret, els seus peuetes mig descalços, sobre les lloses!

LA REINA

Sí, sí : tindran fret! Oh! No miris tant avidament! (*Al Rei.*) Tu tampoc! tu tampoc! No miris a cada instant! No miris sempre!... No mirem tots junts!... No són pas ditzoses! no són pas ditzoses!

EL REI

Què passa, tot d'un cop? No pot veure ningú sinó tu?... Però què tens, aquest vespre? No 't poses a la raó. No t'entenc. Vols que tots els altres mirin a una altra banda; vols que tots els altres tanquin els ulls. Però això 'ns interessa tant com a tu, me sembla.

LA REINA

Ja 'u sé, que 'us interessa. No 'm parreu així, per l'amor de Déu!... Oh! oh! No 'm mireu pas! no 'm

mireu pas, en aquest moment!... Déu meul Déu meul
Que estan quietes!

EL REI

Ja no 's despertaran, aquest vespre : seria millor
que anessim a dormir, també.

LA REINA

Esperem, encara! esperem, encara! Potser veurem
què es, això!

EL REI

No podem pas mirar eternament els vidres : hem
de fer alguna cosa.

EL PRINCEP

Potser les podriem despertar d'aquí estant...

EL REI

Picaré ben suaument a la porta.

LA REINA

No! no! Mail mail... Oh! no! No pas tu! no pas
tu! Trucaries massa fort. Vés amb comptel Oh!
vés amb comptel Tot els fa por. Si 'u voleu, trucaré
a la porta jo mateixa. Han de veure la que truca.
Espereu, espereu.

(Truca molt suaument a la finestra.)

EL PRINCEP

No 's desperten.

EL REI

No veig res.

LA REINA

Trucaré una mica més fort. (*Torna a trucar a la finestra.*) No 's mouen, encara. (*La Reina truca altra vegada a la finestra.*) Sembla que la sala sigui sorda. Esteu segurs que això es la sòn? Potser estan desmaiades. No les sento respirar. (*La Reina truca, de nou, a una altra finestra.*) Truqueu una mica més fort. Truqueu sobre 'ls altres vidres! Oh! oh! Aquests vidres són espessos. (*La Reina i el Príncep truquen ansiosament amb totes dugues mans.*) Que estan quietes! que estan quietes!... Es un dormir fort de malaltes. Es el dormir de la febre, que no se 'n vol anar. Les vull veure d'a prop!... No senten el soroll que fem. No es pas un dormir natural. No es pas un dormir benfactor. No goso trucar més fort.

EL PRÍNCIP

(*escollant darrera 'ls vidres*)

No sento cap brogit.

(*Un llarg silenci.*)

LA REINA

(*la cara acostada als vidres, sanglotant sobtadament*)

Oh! Com dormen! com dormen!... Déu meu! Déu meu! Deslliureu-les! deslliureu-les!... Com dormen, els llurs petits cors! No se senten, els llurs petits cors! Dormen tant terriblement!... Oh! oh! Que perills que 'y ha, quan se dorm! Sempre tinc por, a la cambra llur! No veig les llurs animetes! ¿On són, les llurs animetes? Me fan por! me fan por!... Ara les veig! Com dormen, les germanetes! Oh! com dormen! com dormen! Me sembla que dormiran sempre més!...

Déu meul Déu meul agueu pietat d'elles! No són astrugues! No són astrugues!... Es ara, que 'u veig tot!! Set animetes tota la nit! Set animetes sense defensal Set animetes sense amigues!... Tenen la boca desclosal Set boquetes són descloses!... Oh! Estic segura que tenen set! Estic segura que tenen una set terrible!... I tots aquests ulls que són closos!... Oh! Que estan soles, totes set! totes set! totes set!... I com dormen, com dormen! Com dormen, les petites reines!... Estic segura que no dormen!... Però quin dormir! Quin dormir més fort!! Totes set! totes set!... No les puc mirar, així!... Déu meul Déu meul Tinc pietat d'elles! Tinc pietat d'elles! i no goso despertar-les!... Oh! la llantia s'apaga! s'apaga!... s'apaga... i no les goso despertar...

(Sanglota perdudament a prop de la finestra.)

EL REI

Què tens? Què tens?... Vine, vine : no miris més : es millor no veure-les. Vine, vine, vine.

(Se la vol endur.)

EL PRINCEP

Avial avial Què aveu vist? Què aveu vist?

LA REINA

No he vist res. No 'y ha res! no 'y ha res!

EL REI

(al Príncep)

No 'y ha res, no 'y ha res : no 'n facis cas : es la vellura i es la nit. Està neguitosa. Les dònes necessiten

plorar. Plora sovint, durant la nit. (*A la Reina.*) Vine, vine aquí. Caure! Vés amb compte. Apoiat sobre meu. No ploris més! no ploris més! Vine... (*La petoneja tendrament.*) No 'y ha res : dormen. Nosaltres també dormim. Tots dormim així. No has vist mai dormir ningú?

LA REINA

Mai! Mai com aquest vespre!... Obriu la portal obriu la portal... No se les estima prou! No se les pot estimar!... Obriu la portal obriu la portal!

EL REI

Sí, sí : obrirem la porta. Calma-t, calma-t : no 'y pensis més. L'obrirem! l'obrirem! Jo no vull res més: t'avia parlat d'obrir-la, no fa gaire, i has sigut tu que no 'u has volgut. No ploris més. S'ha d'entrar a la raó. Jo també soc ben vell, però soc raonable. No ploris més.

LA REINA

Mireu, mireu : ja he acabat : ja no ploro, ja no ploro. No han de sentir plorar, quan se despertin.

EL REI

Veniu, veniu : obriré molt suaument : entrarem junts. (*Prova d'obrir la porta. Se sent grinyolar el pany, i aixecar-se i tornar a caure el forrellat a l'interior de la sala.*) Oh! oh! Què 'y ha, en el pany? No puc obrir la porta. Empenyeu un xic. No sé què pot esser. No sabia que fos tant difícil, d'entrar ad aquesta sala. Ho vols provar? (*La Reina 'u prova in-*

utilment.) No 'y entro mai. No s'obre. Me sembla que han fet correr el forrellat. Sí, sí : la porta es tan-cada : no s'obre pas.

LA REINA

La tanquen sempre!... Oh! oh! No les abandoneu així! Fa tant temps que dormen!

EL PRINCEP

Podriem obrir una finestra...

EL REI

No s'obren, les finestres.

EL PRINCEP

Me sembla que no 'y fa tanta claror, a la sala.

EL REI

Hi ha la mateixa claror : es el cel que s'aclareix. Veieu les esteles?

EL PRINCEP

Què farem?

EL REI

No 'u sé. Hi ha una altra entrada...

EL PRINCEP

Hi ha una altra entrada?

LA REINA

No! no! Ja sé què vols dir!... Per allà no! per allà no! No vull baixar!

EL REI

No baixarem pas : esperarem aquí : en Marcel·lus se n'hi anirà sol.

LA REINA

Oh! No, no, nol... Esperem.

EL REI

Però-què vols? No s'hi pot entrar d'altra manera, a la sala. Es lo més senzill.

EL PRINCEP

Hi ha una altra entrada?

EL REI

Sí, encara 'y ha una petita entrada. No 's pot veure, desde aquí; però la trobaras facilment. S'ha de baixar...

EL PRINCEP

Per on s'ha de baixar?

EL REI

Vine. (*Se l'enduu apart.*) No es una porta... no 's pot dir que sigui una porta : es més aviat una trampa... es una llosa que s'aixeca. Es al fons de la sala. S'ha d'anar pels soterranis... ja 'u sabs. Després s'ha de pujar. Necessitaries una llantia. Te podries perdre; podries encepegar amb... els marbres : entens? Vés amb compte : hi ha cadenes entre 'ls petits corredors. Però ja deus saber el camí : hi avies baixat més d'una vegada, abans.

EL PRINCEP

Hi he baixat més d'una vegada, abans?

EL REI

Sí, sí : quan la teva mare...

EL PRINCEP

Quan la meva mare...? Ah! Es per allà, que s'ha...?

EL REI (*amb un cop de cap*)

Justament! I quan el teu pare també...

EL PRINCEP

Sí, sí : ja 'u recordo. I quan altres també...

EL REI

Ja 'u veus!... La pedra no està closa : només has d'empenyer un xic. Però sigues prudent : hi ha lloses que no són regulars. Vés amb compte amb un bust que inclina un xic el cap sobre 'l camí. Es de marbre. També 'y ha una creu que té 'ls braços un xic massa llargs. Vés amb compte : no vagis depressa : tens tot el temps...

EL PRINCEP

I es per aquí que s'ha...?

EL REI

Precisament!... Auras mester d'una llantia. (*Va a cridar a jòra la terraça.*) Una llantia una llantia petital... (*Al Príncep.*) Esperarem aquí, a les finestres. Som massa vells, per baixar. No podríem tornar

a pujar. (*Porten una llantia encesa.*) Ah! ah! Ja tenim la llantia. Agafa la llantia petita...

EL PRINCEP

Sí, sí : la llantia petita...

(*En aquest moment se sent al defora, tot d'un cop, la gran cridoria d'alegria dels mariners. Els pals, les vergues i les veles de la nau estan il·luminats, en la nit, a l'oritzó del canal, entre 'ls saizers.*)

EL REI

Oh! oh! Què 'y ha?

EL PRINCEP

Són els mariners. Dancen sobre 'l pont : estan embriacs...

EL REI

Han il·luminat la nau...

EL PRINCEP

Es el goig de la partença : estan a punt de marxar.

EL REI

I bé, que baixes? Es per aquí.

LA REINA

No, no! No 'y vagis pas! No 'y vagis, per aquí... No les despertis! no les despertis! Ja sabs que necessiten repòs!... Tinc por!

EL PRINCEP

No despertaré les altres, si voleu : només ne despertaré que una...

LA REINA

Oh! oh! oh!

EL REI

No facis brogit, a l'entrar.

EL PRINCEP

Tinc por que ja no 'm coneguïn.

EL REI

No 'y ha perill!... Eh! eh! Vés amb compte amb la llantia! Mira, el vent! El vent la vol apagar!

EL PRINCEP

Tinc por que no 's despertin totes juntes.

EL REI

No 'y fa res. No les despertis sobtadament : res més.

EL PRINCEP

Estaré tot sol davant d'elles. Semblaré... Tindran por.

EL REI

No les despertaras fins després d'aver posat la pedra en son lloc. No se n'adonaran. No saben pas què 'y ha, sota la sala on dormen.

EL PRINCEP

Me prendran per un extrany.

EL REI

Serem a les finestres. Baixa, baixa. Vés amb compte amb la llantia. Sobre tot que no 't perdís pels soterranis : són molt profundes. Tingues cura de tornar a cloure la llosa. Torna a pujar tant aviat com puguis. Esperarem a les finestres. Baixa, baixa. Prudencial prudencial

(El Príncep deixa la terrassa. El Rei vell i la Reina vella miren per les finestres, la cara tocant els vidres. Un llarg silenci.)

LES VEUS LLUNYANES

«L'Atlàntic! L'Atlàntic!»

EL REI

(girant la cara i mirant cap al canal)

Ah! ah! Se'n van. Tindran bon vent, aquesta nit...

LES VEUS LLUNYANES

«No tornarem més!
No tornarem més!»

EL REI *(mirant cap al canal)*

Seran en alta mar abans de mitja-nit.

LES VEUS

(cada vegada més llunyanes)

«L'Atlàntic! L'Atlàntic!»

EL REI (*mirant a la sala*)

Mentres no 's perdi en la foscor...

LES VEUS, QUASI IMPERCEPTIBLES

«No tornarem més!

No tornarem més!»

(*Un silenci. El navili desapareix entre 'ls salzers.*)

EL REI

(*Mirant al canal.*) Ja no 's veu. (*Mirant a la sala.*) Encara no entra? (*Mirant cap al canal.*) El navili ja no es aquí! (*A la Reina.*) No t'hi fixes? ¿No 'm respons? On ets? Mira al canal. Són fóra : abans de mitja nit seran en alta mar...

LA REINA (*distreta*)

Abans de mitja nit seran en alta mar...

EL REI (*mirant la llosa*)

Pots veure la llosa que ha d'aixecar? Està coberta d'inscripcions. Deu estar amagada sota 'ls llo-rers. S'ha fet ben alt, en Marcel·lus : no es veritat?... Auriem fet millor de despertar-les abans que agés desembarcat. Ja t'ho avia dit. Auriem evitat totes aquestes escenes. No sé per què, no feia cara de content, aquest vespre. No fan bé, de fer correr el forrellat : el faré treure. Mentres la llantia no se li apagui... On ets? Veus alguna cosa?... Per què no contestes?... Mentres no 's perdi en la foscor... M'escoltes?...

LA REINA

Mentres no 's perdi en la foscor...

EL REI

Tens raó. No trobes que comença a fer fret? Tindran fret, sobre 'l marbre. Me sembla que va amb molta calma. Mentres la llantieta no se li apagui... Per què no 'm respons? En què penses?...

LA REINA

Mentres la llantieta... La pedral la pedral la pedral...

EL REI

Ja es allí? Entra?... No 'y veig, fins allà.

LA REINA

S'aixecal s'aixecal... Hi ha una claredat!... Miral... Escoltal escoltal... Com gemega, la llosa, sobre 'ls golfs!

EL REI

Li avia dit que entrés molt a poc a poc.

LA REINA

Oh! Entra molt a poc a poc. Mira, mira : passa la mà que sosté la llantia...

EL REI

Sí, sí : veig la llantieta. Per què no passa tot ell?

LA REINA

No pot. Aixeca la pedra molt lentament. Sí, sí : molt lentament. Oh! Com gemega! com gemegal com cridal. Se despertaran tot de cop!

EL REI

No veig ben bé 'l que passa. Sé que la pedra es molt feixuga...

LA REINA

Entra. Puja... puja molt més a poc a poc. Ara sí que la pedra grinyola!... Oh! oh! Grinyola! Plora com un infant. Es fins a mig cos a la sala. Encara tres graons! encara tres graons! (*Picant de mans.*) Es a la sala! es a la sala!... Mira! miral!... Se desperten! Se desperten totes espantades!...

EL REI

Ha fet tornar caure la pedra?

(*El Príncep, abandonant la llosa tumular que acaba d'aixecar, s'atura, la llantia a la mà, a baix de l'escala de marbre. Sis princeses, als darrers gemecs, obren els ulls. S'agiten un moment, ensomniades. Després, simultaniament, caminen cap ad ell en lentes actituds de despertarment. Una sola, l'Ursula, roman estesa de costat, sobre 'ls graons de marbre, immobilitat al mig de les seves germanes, mentres aquestes canvien amb el Príncep un llarg esguard ple d'extranyesa, d'enlluernaments i de silencis.*)

LA REINA (*a les finestres*)

Ursula! Ursula! Ursula!... No 's desperta.

EL REI

Paciència, paciència : té 'l dormir molt fort.

LA REINA

(cridant, la cara tocant els vidres)

Ursula! Ursula!... Desperteu-la! (*Trucant a les finestres.*) Marcel·lus! Marcel·lus! Desperta-la! Desperta-la, també!... Ursula! Ursula!... Marcel·lus! Marcel·lus!... No 'u ha sentit!... Ursula! Ursula! Aixeca-t! Es aquí! Ell es aquí!... Es ora, es ora!... (*Trucant a una altra finestra.*) Marcel·lus! Marcel·lus! Mira davant teu! Ella encara dorm! (*Trucant a una altra finestra.*) Oh! oh! Cristabel·la! Cristabel·la!... Claribel·la! Claribel·la!... Clara! Clara! Vós, Clara!... No 'u ha sentit!... (*Trucant constantment i violentament a les finestres.*) Ursula! Ursula! Ell ha tornat! Es aquí es aquí Es ora es ora

EL REI

(trucant igualment a les finestres)

Sí, sí! Desperta-la! desperta-la!... Esperem!
(El Príncep, sense sentir els brogits del defora, s'acosta en silenci a la que no s'ha aixecat. La contempla un moment. Vacil·la, s'agenolla, i toca un dels seus braços, nusos i inerts sobre 'ls coixins de seda. Al contacte de la carn, se redreça sobtadament, amb un llarg i circular esguard d'espant sobre les sis Princeses, mudes i extremadament palides. Elles, de primer indecises i neguitoses d'un desig de fuga, se decanten tot seguit, amb un moviment unaním, damunt la llur germana estesa, l'aixequen, i la duen, en el més gran silenci, el cos fa rigid, amb la testa escabellada i caiguda, a sobre 'l més alt dels set graons de marbre, mentres que la

Reina, el Rei, i la gent del castell vinguda, truquen i criden violentament a totes les finestres de la sala. Aquestes dugues escenes tenen lloc simultaniament.)

LA REINA

No dorm! no dorm! Això no es dormir! això no es dormir! això no es dormir! (*Corre, perdudament, de l'una finestra a l'altra; hi truca, sacceja 'ls barrots de ferre, pica de peus, i 's veu agitar-se-li contra 'ls vidres la blanca cabellera desnuada.*) Ja no dorm, te dic! (*Ad el Rei.*) Oh! oh! oh! Ets un ome de pedral... Cridal cridal cridal Per Déul crida't dic! Jo crido fins a morir-me i no 'u comprèn!... Corral... corral Cridal cridal... No ha vist res! res! res! res!... Mail mail mail...

EL REI

Què? Què? Què 'y ha? Què 'y ha?... On s'ha de cridar?

LA REINA

Allà baix! allà baix! Per tot! per tot! Sobre la terra, sobre l'aigüal sobre les prades!... Cridal cridal cridal...

EL REI

(en el caire de la terrassa)

Oh! oh! Veniu! veniu! Aquil aquil Ursulal Ursulal... Passa alguna cosa!

LA REINA *(a les finestres)*

Ursulal Ursulal... Tireu-li aigua al damunt!... Sí, sí! feu això, fill meu! Potser no es...! Oh! oh! oh! el

seu capetl (*Servidors, soldats, camparols i fembres
vénen a la terraça amb torxes i llanternes.*) Ursulal
Ursulal... Potser no es aixòl... Potser no es resl...
Ehl ehl Claribel·lal Claribel·lal Aneu amb comptel
Cauràl... No camineu sobre 'ls seus cabells!... Obruil
obriu!... Se despertarà se despertarà!... Aigual aigual
aigual!... Obruil obriu! La portal la portal la portal!...
No 's pot entrar! Tot està tancat! tot està tancat!...
Sou sords com els morts!... Ajudeu-mel (*Ad els que la
volten.*) Sou gent horrible! Les meves mans! les meves
mans! Veieu les meves mans! Ajudeu-mel ajudeu-
mel... Oh! oh! Es tard! Es massa tard! es massa
tard!... Tançat! tancat! tancat!...

TOTS

(*saccejant la porta i trucant a totes les finestres*)
Obruil obriu! obriu! obriu! obriu!...
(*Una cortina negra descendeix sobtadament.*)

SOR BEATRIU

FIGURES

LA VERGE.

SOR BEATRIU.

L'ABADESSA.

SOR ENGLANTINA.

SOR CLEMENÇA.

SOR FELICITAT.

SOR BALBINA.

SOR REGINA.

EL CLERGUE.

EL PRINCEP BELLIDOR.

LA PETITA ALETA.

Captaires, pelegrins, esguerrats, escolanets, etc.

L'escena en el xiv.^èn segle, en un convent dels
de Louvain.

ACTE PRIMER

Un vast corredor amb voltes. Al mig, la gran porta tancada del convent. A la dreta, en un embà, la porta de la capella, a la qual se va amb l'ajuda d'alguns esglaons. En l'angle format per aquesta porta i el mur del corredor, al fons d'una mena de ninxol, se dreça, sobre un pedestal d'esglaons practicables, una estatua de la Verge, de grandor natural. Va vestida, segons el costum espanyol, de sumptuoses robes de velluts i de brocats que li donen l'aparença d'una celestial princesa. Un llarg cinturó d'orfebreria li volta la cintura, i una diadema d'or, on purnegen pedreries, corona la cabellera, que s'escampa sobre les espatlles de l'imatge. A l'esquerra del gran portal s'entreveu l'interior de la cel·la de Beatriu. Aquesta cel·la, emblanquinada, no conté sinó un llit de quatre posts, una taula i una cadira. Es de nit. Una llantia crema davant de l'imatge, als peus de la qual està aïonollada sor Beatriu.

BEATRIU

Madonal tingueu pietat de mil Cauré en pecat mortal! Aquest vespre tornarà, iestic tota solal... Què li auré de dir, i què auré de fer?... M'esguarda, i les seves mans tremolen, i no sé què desitja... Quan vaig entrar en aquesta santa mansió — farà quatre anys a últims de juliol, — jo no era més que una nena, i no sabia res; i ara encara no sé res, i no goso interrogar l'Abadessa, ni parlar a ningú del mal o de la felicitat que turmenta 'l meu cor... Diuen que està permès d'estimar un ome com espòs... — M'ha promès que, al sortir del convent, un ermità que coneix, i que fa miracles, ens uniria a tots dos. Ens parlen sovint dels enganys del maligne i dels paranys de l'ome; però ell, ja 'u sabeu, no es com els altres... Venia al jardí del meu pare 'ls diumenges, quan era petita, i jugavem junts... L'avia oblidat, però me 'n recordava sovint en les meves oracions o quan estava trista. Es prudent i savi, i els seus ulls són més dolços que 'ls ulls d'un infant que s'ajonolla... Va ajonollar-se, l'altre vespre, sota la llantia : el vareu veure? S'assemblava al vostre fill... Somriu seriosament com si parlés amb Déu, fins quan me parla a mi, que no 'l puc comprendre i no posseeixo res... Veieu? vos ho dic tot. Soc molt malastruga, encara que faci tres dies, que no puc plorar. M'ha jurat que moriria si jo no 'l volia. Diuen que es possible, i que molts joves alts i bells com ell s'han donat la mort per l'amor... Un dia em va parlar de Pau i de Francesca... No sé si es veritat : el món es ple d'enganys i no 'ns diuen res... Mado-

nal il·lumineu-me! No sé 'l que aig de fer; i qui sab si aquests braços que estenc, tremolant, vers la vostra santa imatge, no seran demà altra cosa que dugues torxes horribles a les flames de l'infern!... (*Se sent al defora un brogit de passos que s'acosten.*) Escolteu. Aveu sentit?... Hi ha alguns cavalls. S'aturen. S'apropa ad el llindar... ha tocat la porta... (*Truquen.*) Mare meval Què aig de fer?... No 'y aniré si vós m'ho profbiu.

(*S'aixeca i corre a la porta.*)

Bellidor?

BELLIDOR (*al defora*)

Beatriu!... Soc jo. Obre depressa.

BEATRIU

Sí, sí.

(*Obre 'l portal gran. Se veu, en el llindar, el príncep Bellidor vestit amb cota de malles i amb un llarg mantell blau. Al seu costat un infant amb els braços carregats de robes sump-tuoses i joiells enlluernadors. Aprop la porta sota un arbre, un vell té per la brida dos cavalls ricament ornats. Al fons, l'atzur ubac d'un cel estelat, sota 'l qual s'extenen els camps, il·luminats per la lluna.*)

BEATRIU (*avançant*)

Esteu sol? — Qui 'y ha, sota aquest arbre?...

BELLIDOR

Acosta-t, acosta-t, i no tinguis por!... (*S'ajonolla*)

en el llindar, i besa 'l baix de l'abit de Beatriu.) Oh Beatriu! Que ets formosa quan camines així al davant de les esteles, que t'esperen tremolant sobre 'llindar!... Saben que a la fi una gran felicitat es nada; i, com una arena d'or que s'extén silenciosament sota 'ls peus d'una reina, elles s'extenen totes pels llargs camins blaus per on caminarem!... — Què fas? Ja tens els passos indecisos?... Gires el cap?... No, no : els meus braços t'enllacen, t'enllacen per sempre més en presència del Cel. No te n'aniras més, i es encadenant-te que l'amor te deslliura!... Vés, vés : no cerquis més l'ombra palida de les llanties on aquest amor dormia. Ha vist la claror que no avia vist mai, i cada raig que passa il·lumina 'l seu triomf, uneix les nostres ànimes joves i fixa 'ls nostres destins!... Beatriu! Beatriu! Te veig, t'espero, te toco, t'estrenyo i t'beso per primera vegada!...

(Ad aquestes paraules, s'aixeca bruscament, agafa a Beatriu per la cintura i li dóna un besar a la boca.)

BEATRIU

(reculant i defensant-se, defallida)

No! no 'm beseu! Recordeu la prometença...

BELLIDOR *(besant-la molt més)*

Ah! No eren pas les promences de l'amor!... L'amor no pot dir que no adora gens, i no promet res quan ja 'u ha donat tot!... Ofereix a cada instant tot allò que pot atenyir; i, quan ha fet jurament d'ofegar un besar o de fer-lo esperar, ne dóna cent mil per esborrar l'injúria que ha fet als seus llavis! *(L'enllaça més*

violentament i se la vol endur.) Vine, vine!... La nit s'acaba : ja l'alba blanqueja, i els meus cavalls s'encabriden... Encara un pas per donar, un graó per baixar, i la ruta admirable s'enduu 'ls nostres cors! (*S'adona, tot d'un cop, que Beatriu defalleix en els seus braços.*) No respons? No sento ja 'l teu respir... i els teus jonolls se pleguen. Vine, vine : no esperem pas que l'alba, envejosa, extengui 'ls seus paranys d'or pels camins d'atzur que duen a la felicitat...

BEATRIU (*quasi insensible*)

No, no : no puc... no puc encara...

BELLIDOR

Beatriu! Te tornes groga, i els meus besars s'apaguen, al contacte dels teus llavis, com les espurnes al contacte de l'aigua freda!... Aixeca 'l teu bell front; desclou la teva dolça boca, que no vol somriure! Ah! Són aquests grans vels que t'estrenyen la gorja i pesen sobre 'l teu cor! Són fets per a la mort i no pas per a la vida!...

(*Mentres ella sembla encara inconscient, ell aparta i desplega lentament el vel que li volta 'l front. Tot seguit apareixen els primers bucles d'or. Després, tot d'un cop, forçant els darrers plecs, com flames deslliurades, s'espandeix tota la cabellera, que inunda la faç de Beatriu, que 's desperta.*)

BELLIDOR (*enlluernat*)

Oh!

BEATRIU

(dolçament, com si sortís d'un somni)

Què has fet, Bellidor? Què toquen, les meves mans?
Què són, aquestes dolces coses que caricien el meu
front?...

BELLIDOR

*(embriagat i petonejant perdudament
la cabellera espargida)*

Miral! Miral! Són les teves flames, que't desperten;
es ta propria bellesa que t'inunda, i els teus propis
raigs que t'enlluernen!... Ah! Tu ja no sabies i jo tam-
poc sabia que fossis tant formosal... Me creia aver-te
vist i creia estimar-te! Fa un moment, tu eres la més
formosa en els meus somnis d'infant: ara ets la més
bella de les belles en els meus ulls, que's desperten;
en les meves mans, que't toquen; en el meu cor, que't
trobal... Espera-t, espera-t: vull que tota tu siguis
semblant a la teva cara! vull que tota tu siguis lliure!
vull que tota sencera siguis reinal!

*(D'un gest rapid li treu el mantell, de manera que
apareix en llonga vestidura de llana blanca.
Tot seguit fa un senyal a l'infant, que espera
al peu de la porta i que s'avança amb preciosos
vestits, un cinyell d'or i collarets de perles, mentre
Beatriu ha caigut de jonolls als peus de l'imat-
ge, i plora, la cara abscondida entre els plecs del
mantell i del vel.)*

BEATRIU

No... no... No puc. *(Caminant de jonollons als
peus de l'imatge.)* Mare meval ho veieu? No puc lluitar

més si vós no m'ajudeu. No puc pregar més si vós m'abandoneu!

BELLIDOR

*(venint i vestint a Beatriu les robes precioses
que ha prèts dels braços de l'infant)*

Beatriu! Es oral... Mira 'ls vestits de la teva vida, que comença. No es pas una esclava, que prenc al Senyor : es una reina que torno a la felicitat!

BEATRIU

*(sempre ajonollada i agafada a les barres de
la reixa que volta 'l pedestal)*

Madona! escolteu-me : Ja no sé orar, ja no puc parlar... No tinc sinó les meves llagrimas! I jo no sabia que l'estimés tant!... Escolteu! mireu!... No soc sinó una nina que no pot preveure res... M'han dit tant sovint que 'u concediu tot, que vós sou molt bona, que vós teniu pietat!...

BELLIDOR

*(esforçant-se per aixecar-la
dolçament i allunyar-la de la reixa)*

Sí, sí; té pietat : es reina d'un cel que l'amor ha creat... Obre les teves dolces mans, que 'l ferro glaça. Mira 'l seu rostre : no està irritat : perdona, està radiant... Els seus ulls han trobat l'oració dels teus ulls, i tes llagrimas il·luminen l'amor del seu somriure. Es ell que t'implora? ets tu que perdones?... Les meves mirades vos confonen, i 'm penso veure dugues germanes que amb les mans se beneeixen en la gloria de l'amor!...

BEATRIU

(aixecant el cap i mirant la Verge)

Sí : m'han dit sovint que m'hi assemblava...

BELLIDOR

Mira 'ls seus cabells a través dels teus cabells
quan les meves mans ne parteixen el vel que tremola.
Són els mateixos raigs de la mateixa llum i de les
mateixes delícies!...

*(Mentre encara parla, al rellotge del convent toquen
tres ores.)*

BEATRIU

(redreçant-se sobtadament)

Escolta!

BELLIDOR

Tres ores!

BEATRIU

Es l'ora de les matines que auria agut de tocar!

BELLIDOR

Vine, vine : s'aixeca 'l dia, les finestres blavegen...

BEATRIU

Sí : mira les finestres que jo obria abans de l'alba
per a que la llum i l'aire fresc del matí, i el cant dels
ocells, saludessin les meves germanes al despertar-se;
mira la corda de la campana que senyalava l'acaba-
ment del dormir llur quan la nit finia; mira la porta
de l'església, d'on les meves mans no aniran més a em-
penyer els batents pesants que acullen l'aurora, i els

cirís de l'altar, que encendrà una altra; mira la gibrella d'or, la cistella de les caritats, els vestits dels pobres... Vindran tot seguit, cridant-me pel meu nom, i no trobaran ningú...

BELLIDOR

Vine: la claror augmenta: les teves germanes se despertaran... Me sembla que ja se senten passos...

BEATRIU

Les meves germanes vénen! les meves germanes, que m'estimaven tant i 'm creien tant santal... Aquí trobaran tot quant restarà de l'umil Beatriu... el seu vel i el seu mantell rocegant-se sobre les lloses... (*Collint tot d'un cop el mantell i el vel, i posant-los damunt la reixa, als peus de l'imatge.*) Però no: no vull que cap d'elles se pensi que he trepitjat la roba d'ignocència que m'avien donat. Mare! els ho direu si torno algun dia... (*Plegant i ordenant amb cura les vestidures sobre 'l reixat.*) No vull que ni una bolva de pols ho profani. Mare meva! vos ho dono, i vós ho guardareu! Poso en les vostres mans tot quant posseeixo, tot quant m'ha sigut donat durant aquests quatre anys. Veus-aquí 'l meu rosari, amb la seva creu d'argent; la meva deixuplina, i les tres pesantes claus que duia en el cinyell. Són la del jardí, la del portal gran i la de l'iglesia. Ja no veuré més el jardí que verdeja; ja no veuré més les estovalles de l'altar, que tremolaven sota les meves mans com un rierol de llet dins l'olor de l'encens... Està escrit, allà dalt, que no 's perdona? que l'amor es maleït? que no 's pot expiar?... Digueu-m'ho!

digueu-m'hol... No estic pas perduda si vós no voleu!
No demano pas una cosa impossible! Amb un senyal
només n'hi ha prou : un senyal tant petit que ningú 'l
veurà. Si l'ombra de la llantia que dorm sobre 'l
vostre front se mou un xic, no me n'aniré! no me n'a-
niré pas!... Mireu-me, Mare meva : jo 'u miro, jo 'u
miro, jo 'u miro i esperol esperol...

*(Mira llargament el rostre de la Verge. Tot resta
immobil.)*

BELLIDOR

*(enllaçant-la i fent-li un petó apassionat
sobre 'ls llavis)*

Vinel...

BEATRIU

(tornant-li 'l seu petó per primera vegada)

Sí!

*(Surten estretament enllaçats. Se va fent clar. La
porta queda oberta sobre 'ls camps, que s'acla-
reixen. Ben aviat se sent el galop dels cavalls,
que s'allunyen. La cortina cau, i poc després
la campana del convent ressona en l'alba tro-
cant a matines a tota volada.)*

ACTE SEGON

La mateixa decoració. La gran porta del convent està tancada, i totes les finestres del corredor són obertes als primers raigs del sol. Durant l'obertura se senten les darreres batallades de la campana que toca a matines. Apenes la cortina es aixecada, se veu animar-se l'imatge de la Verge, com a la sortida d'un llarg somni diví; descendir lentament els graons del pedestal, acostar-se a la reixa, i revestir, per damunt la seva roba i els seus cabells resplendents, el vel i el mantell abandonats per Beatriu. Tot seguit se gira cap a la dreta, extén la mà, i per la porta de la capella, que s'obria ad el seu gest, se veuen els ciris de l'altar il·luminant-se màgicament d'un a un. Després de lo qual revija la claror de la llantia, i, avent agafat davant del pedestal la cistella que conté 'ls vestits que s'han de distribuir als pobres, avança, tot cantant, cap a la porta del convent.

LA VERGE (cantant)

A l'ànima que plora,
i al pecat que passa,
obro, dalt les esteles,
les mans plenes de gràcia.

No 'y ha pecat que visqui,
quan l'amor ha pregat;
no 'y ha ànima que mori
quan l'amor ha plorat.

I si l'amor se perd
pels camins d'aquí baix,
ses llagrimes me troben
sense que 's perdin mai.

(Durant les darreres paraules d'aquest cant, una mà tímida ha trucat a la porta del convent. La Verge n'obre 'ls dos batents, i 's veu a la llinda una infanteta descalça i extremadament miserable i espel·lijada. S'amaga darrera 'ls muntants de justa de la porta, no traient més que 'l cap i mirant la Verge amb extranyesa.)

LA VERGE

Bon dia, Aleta. Per què t'amagues?...

ALETA

(acostant-se i fent el signe de la creu, espantada i extasiada)

Sor Beatriu, sou més formosa que ellal...

LA VERGE

Es el dia del Senyor i soc benaventurada.

ALETA

Per què aveu posat claror en el vostre abit?

LA VERGE

N'hi ha per tot arreu, quan el sol s'aixeca.

ALETA

Per què aveu posat estels en els vostres ulls?

LA VERGE

N'hi ha ben sovint, en el fons dels ulls que pregun.

ALETA

Per què aveu posat raigs a les vostres mans?

LA VERGE

Sempre n'hi ha, a les mans piadoses.

ALETA

He vingut tota sola.

LA VERGE

On són els nostres pobres germans?

ALETA

No gosen venir, després de l'escandol.

LA VERGE

Quin escandol?

ALETA

Han vist a Beatriu sobre 'l cavall del princep.

LA VERGE

No soc jo semblant a l'umil Beatriu?

ALETA

Diuen que l'han vista i que 'ls ha parlat...

LA VERGE

Però Déu no l'ha vista i no ha sentit res. (*Agafa l'infanteta en els seus braços i li besa 'l front.*) Oh! la meva petita Aleta! Es a tu sola; que puc besar avui. L'ignocència ha sentit la presència de Déu, però no se n'ha espantat. (*Mirant els ulls d'Aleta.*) Que es pura, l'ànima umana; quan se la veu així! Els angels són més formosos, però no tenen llagrimas. Vés, vés, pobre petita: sento lliscar les teves al fons de l'avenir, i sabras el llur nombre. (*Deixant Aleta sobre 'l llindar.*) On són els nostres pobres germans?... Vés a dir-los que l'amor es ple d'impacencies... vés a dir-los que vagin depressa...

ALETA

(*girant el cap i mirant al defora*)

Ja vénen, sor Beatriu.

(*Com de fet, els pobres, vells, esguerrats, malalts, dones portant els infants llurs, han avançat timidament; i, creient regoneixer Beatriu, paorosos, indecisos, espalmats, s'apropen al llindar, s'aturen davant de la porta, miren i esperen.*)

LA VERGE

(decantant-se damunt la panera que conté les robes)

Què teniu, germans, i què ha passat? Apresseu-vos apresseu-vos : el sol ja munta. Es l'ora de l'oració, i les meves germanes passaran : la porta 's tancarà, i l'almoïna serà deixada per a un altre dia. Veniu tots : es ora. Apresseu-vos, veniu tots...

UN POBRE VELL *(avançant)*

Germana : aquesta nit hem vist fantasmes...

LA VERGE

(donant-li un mantell que s'il·lumina a mida que ella 'l treu de la cistella)

No s'hi ha de pensar més, en les fantasmes de la nit.

UN ESGUERRAT

(avançant a son torn, caminant sobre unes croces)

Germana : avem tingut mals pensaments...

LA VERGE

(traient de la panera un altre vestit, que sembla cobrir-se de pedreries)

Germà, obriu els ulls : es l'ora del perdó.

UNA POBRE FEMBRA

Germana : voldria un llençol per a la mare...

UNA ALTRA

Germana : vos demano per al darrer fillet...

(Els pobres avancen junts, avids, gemegosos, els

braços estesos al voltant de la Verge, que, decantada sobre la panera, ne treu a plenes mans vestidures d'on ragen clarors, vels que brillen, roba blanca que s'il·lumina. A mida que ella 'n va traient, la panera desborda d'estofes cada cop més precioses, cada cop més resplendents; i, com embriagada en el seu propi miracle, mentre distribueix els seus tresors, omple les mans, cobreix les espatlles, volta 'ls infants de teixits esclatants, la Verge diu :)

LA VERGE

Veniu tots! veniu tots!... Mireu el groc suari i els bolquers que riuen!... Es la vida i la mort, i es la vida encara!... Veniu tots! veniu tots! Es l'ora de l'amor, i l'amor no té fites!... Veniu tots! ajudeu-vos, perdoneu les vostres ofenses, i mescleu dins la vida les vostres felicitats i les vostres llagrimas!... Veniu tots! Estimeu-vos, pregueu per aquells que cauen!... Veniu tots! Preneu-ho tot! El Senyor no veu el mal que 's fa sense odi. Veniu tots! Perdoneu! No 'y ha pecat que no alcanci 'l perdó!...

(Mentrestant, els pobres, meravellats, espantats, són coberts de vestits esplèndids. Alguns jugen pels camps, agitant estofes rutilantes de pedreries i llançant crits d'alegria. Altres, plorant d'agraïment, envolten la santa Verge i li volen besar les mans. Però, la major part, silenciosos i com ferits d'una terror divina, s'han ajonollat en els graons del portic i mormoregen pregaries. Llavors sona un toc de campana, la panera s'ha buidat sobtосament, i la Verge, allunyant dolça-

ment els pobres que la volten, tanca damunt d'ells els batents de la porta.)

LA VERGE

(tancant la porta)

Aneu en pau, germans : es l'ora de l'oració.

(Se sent encara, a través de la porta tancada, el murmuri de la pregaria dels pobres, que's transforma a poc a poc en un cant indefinible d'agraïment i d'extasi. Sonen una segona i després una tercera campanada, i, venint de l'extremitat esquerra del corredor, les monges, amb l'Abadessa al davant, avancen per sota les voltes, camí de la capella.)

L'ABADESSA

(aturant-se davant de la Verge, que, amb el cap inclinat i les mans creuades sobre 'l pit, espera prop de la porta closa)

Sor Beatriu : en aquest mes de sol, les matines se toquen a tres quarts de tres. Dejunareu tres dies i pregareu tres nits als peus de l'imatge de la Verge, que fou mare.

LA VERGE

(inclinant-se amb un gest molt unil)

Deu sigui lloat, mare meva.

(L'Abadessa, tornant a caminar, arriba al peu del pedestal que li amagava 'l mur sobre 'l qual s'apoya la volta de la porta. Va per ajonollar-se, quan, aixecant els ulls, s'atura, llença un crit,

deixa caure 'l llibre i la croça que portava, i fa un gest de forta sorpresa i horror.)

L'ABADESSA

No 'y esl...

(Inquietes, després enfollides, les monges corren, voltan l'Abadessa, s'aturen prop del pedestal; i, passat el primer moment d'esbalaïment, indignades, espantades, ploroses, dretes, aïonollades, prosternades, o a punt de caure, parlen, criden, gemeguen totes juntes.)

LES MONGES

Ja no 'y esl La Verge ha desaparegut!... Han robat l'imatge! Els profanadors! els profanadors!... La nostra mare! La nostra mare!... Sacrilegi! sacrilegi!... La nostra mare! què farem?... El claustre es profanat! Sacrilegi! sacrilegi!... La casa caurà! Sacrilegi! sacrilegi!

L'ABADESSA *(cridant)*

Sor Beatriu!...

(La Verge avança, i s'atura prop de l'Abadessa, davant del pedestal. Mira fixament l'indret on era la seva imatge, i, com lluny del món exterior, la seva cara i els seus ulls brillen amb una mena de silenci i d'esperança impassibles.)

L'ABADESSA

Sor Beatriu : vós n'ereu la guardiana. Tenieu de vetllar dia i nit per la gloria d'aquella que va fer d'aquest convent el tresor de les seves gracies i l'estada de les seves predileccions. Comprenc la

vostra emoció, i també estic esglaiada com vós. Perxò no temeu res : la voluntat divina té, devegades, desig-nis que confonen el nostre zel i la nostra vigilància. Parleu, responeu-me : vós ho deveu aver vist i 'u deveu saber... (*La Verge no respon.*) Però parcul responeul... Què teniu? Tot això 'm sembla extrany, i 'y ha moments en que la vostra cara sembla il·luminar-se. I què són aquests vestits, que no semblen els que nosaltres portem? Els ulls m'enganyen? Mirant-vos bé no sembleu la mateixal... Què amagueu, sota 'l vostre mantell, que resplendeix a través del burell? (*Palpant el mantell de la Verge.*) Què es aquest burell de plecs transparents que acompanyen les meves mans de raigs de llum? (*Entreobre 'l mantell i percebeix la cintura d'orfebreria.*) Misericordial Què es això?...

(Despulla completament el mantell de Beatriu. Després, amb el mateix moviment d'estupefacció indignada, arrenca 'l vel que cobreix la cabellera de la Verge; i aquesta, sempre immobilitat i com insensible, apareix sobtadament vestida de la mateixa manera i exactament igual a la seva pròpia imatge que ocupava 'l pedestal durant el primer acte. En aquest espectacle, l'Abadessa i les monges que la voltien, tenen un minut d'estupor, silencioses i dolorosament incredoles. Després, l'Abadessa, asserenant-se primer que les altres i cobrint-se la cara amb un gest d'horror i de maledicció desesperada, s'esclama:)

L'ABADESSA

Déu meul...

LES MONGES

Nostra Dònal... La Vergel... Ha despullat l'estatual... Sor Beatriul... No 'ns vol respondrel Els diables! els diables! Els murs se venjaran! Follia folliall Orror! orror! orror! No esperem el llamp! Sacrillegil sacrilegil

(Gest d'allunyament, de por i de fugida entre les monges. Però l'Abadessa, aixecant el gest i la veu, les reté.)

L'ABADESSA

Filles meves, escolteul... No fugiu, filles meves!... Esperem la nostra sort! No 'ns separem pas : que totes les nostres mans, que totes les nostres oracions assetgin el sacrilegi i intentin apaibagar la ira que s'acostal

SOR CLEMENÇA

Mare meval vos ho pregol no esperem aquí...

SOR FELICITAT

Anem a cercar el Clergue.

L'ABADESSA

Sí, teniu raó. Anem-hi, sor Clemença i sor Felicitat. *(Sor Clemença i sor Felicitat van cap a la capella.)* Feu vial feu vial Ell sabrà millor que nosaltres què avem de fer per aturar, si encara 'y som a temps, el triomf del maligne i el glavi de l'Arcangel. Germanes! pobres germanes! L'orror no té nom, i els nostres ulls han vist els abismes infernals!

SOR GISELA

(*acostant-se a la Verge*)

Profanatriu!...

SOR BALBINA (*acostant-se també*)

Sacrilegal!...

SOR REGINA (*furiosa*)

Dimonil dimonil dimonil!...

SOR ENGLANTINA

(*amb una veu entristida i molt dolça*)

Sor Beatriu! Què has fet?...

(*Al sò d'aquesta veu, la Verge gira 'l cap, esguarda sor Englantina, i li somriu divinament.*)

SOR BALBINA

(*a sor Englantina*)

Vos està mirant!...

SOR GISELA

Sembla que s'esperta.

SOR ENGLANTINA

Sor Beatriu : potsèr no sabies!...

L'ABADESSA

Sor Englantina : vos proïbeixo que li parleu.

(*En aquest moment el Clergue apareix al llindar de la capella, revestit dels ornaments sacerdotals i seguit de les dugues monges i dels escolanets esglaiats.*)

EL CLERGUE

Germanes! pregueu per ella!

L'ABADESSA

Pare! Ho sabeul...

EL CLERGUE (*durament*)

Sor Beatriul...

*(La Verge no contesta.)*EL CLERGUE (*violentament*)

Sor Beatriul...

*(La Verge no contesta.)*EL CLERGUE (*terriblement*)

Sor Beatriul Per tercera vegada en nom del Déu viu, la ira del qual frisa al voltant d'aquests murs, te crido pel teu nom!

L'ABADESSA

No 'u sent.

SOR REGINA

No 'u vol sentir!

SOR BALBINA (*enfollida*)

Malastrel Malastre damunt nostre!

SOR GISELA

Pare! intercediu tingueu pietat de nosaltres!...

EL CLERGUE

No 'y ha dubte : hi regonec, aquí, el tenebrós er-

gull del príncep de les Tenebres i del pare de l'Ergull. (*Girant-se a l'Abadessa.*) Germanes, vos la lliuro : l'indulgència humana no té d'usurpar les prerrogatives de l'Amor infinit... Aneu, aneu, germanes : porteu la culpable al peu dels sants altars : arranqueu d'un a un, en presència d'Aquell davant del qual se prosternaren els àngels... arranqueu d'un a un els vestits i les joies del sacrilegi; desnueu les vostres cintures, giravolteu les vostres deixuplines, emmatlleveu als pilars del portal les pesantes corretges de les prevaricacions i els feixos de vergues de les grans penitències. Aneu, aneu, germanes! Que 'ls vostres braços siguin cruels, i que les vostres mans no tinguin pietat! Es la misericòrdia que 'ls arma, i es l'Amor que 'ls beneeix!

(Les monges s'enduen la Verge, que camina en mig d'elles indiferent, impassible i docil. Totes, fora la germana Englantina, han desnuat ja la doble corda de nusos que 'ls ceneix la cintura. Penetren a la capella i tanquen la porta; i el Clergue, que queda sol, se prosterna davant del pedestal abandonat. Un llarg silenci. Tot d'un cop se sent filtrar a través de les portes de l'església un cant d'incomparable dolçor. Es el cantic sagrat de la Verge, l'Ave Maris stella, que semblen entonar llunyanes veus angelicals. A poc a poc el cant se precisa, s'acosta, s'amplifica i s'universalitza com si una invisible multitud, cada cop més nombrosa, hi prengués una part cada cop més ardent, cada cop més celestial. Al mateix temps, s'hi uneix, a la capella, un brogit de cadires que cauen, de candelabres que s

trenquen, de seients trontollats i d'exclamacions de veus umanes enfollides. A l'últim els dos batents són violentament oberts, i la nau apareix tota inundada de flames i d'extranyes resplendors, que ondulen, s'espalmen, s'entrecreuen, indefinidament més esclatantes que les del sol que il·lumina el corredor. Alesores, entre els Alleluies i els Hosannes delirants que esclaten per tot arreu, emocionades, espaordides, transfigurades, embriagades de joia i de terror sobrenatural, brandant enlluernadores garbes de flors miraculoses que multipliquen l'extasi, voltades de cap a peus de vives garlandes que dificulten el llur caminar, cegues sota la pluja de petals que davalla de les voltes, les monges se posen en tumult a les portes, massa estretes, descendant, tot tambalejant, pels graons, ofegats sota les prodigioses garbes; i, boi esfullant a cada un dels passos llurs la garlanda que reneix en les llurs mans, volten el vell Clergue, ara dret, mentres que la que les seguia s'avança en la catifa de flors animades que llisca sens treva tot al llarg dels graons del portal.)

LES MONGES

(Totes juntes i per totes bandes, mentres surten de la capella, invadeixen el corredor, canten i s'abracen en mig del diluvi de flors.)

Miraclel miraclel miraclel Oh pare!... pare! Hosanna! Hosanna! Hosanna!... Pare! ja no veig res!... Hosanna! Hosanna!... El Senyor ens volta! El Cel s'es mig-obert!... Els angels baixen i les flors ens perse-

gueixen!... Hosanna! Hosanna!... Sor Beatriu es santal
Toqueu, toqueu les campanes i esquerdeu el bronzo!
Sor Beatriu es santal! sor Beatriu es santal!

SOR REGINA

Quan he volgut tocar ses vestidures sagrades...

SOR ENGLANTINA

(tota coberta de flors més lluminoses que les altres)

Les flames han sorgit, els raigs han parlat!...

SOR CLEMENÇA

Els angels de l'altar s'han girat cap a nosaltres!...

SOR GISELA

Els sants creuaven les mans i 's decantaven damunt d'ella!...

SOR ENGLANTINA

Les estatuës de les capelles s'ajonollaven!...

SOR FELICITAT

Els arcangels cantaven desplegant les ales!...

SOR CLEMENÇA

Totes les flors del Cel florien en les nostres mans!...

SOR FELICITAT

Els braços que la maceraven l'inondaven de llum!...

SOR GISELA

(fent ondular pesantes garlandes de roses)

Roses vives allunyaven els flagells!...

SOR BALBINA

(brandant grans garlandes de lliris)

Lliris miraculosos florien en les vergues!...

SOR FELICITAT

(somovent palmes lluminoses)

Llargues flames d'or inflamaven les corretges!...

L'ABADESSA

(ajonollant-se als peus del Clergue)

Pare meu! he pecat! Sor Beatriu es santal...

EL CLERGUE *(ajonollant-se també)*

Filles meves! he pecat! Els designis del Senyor no són penetrables!...

(En aquest moment truquen a la porta d'entrada del convent, i la Verge, esdevinguda altre cop humana i umilment revestida amb el mantell i el vel de Beatriu, apareix al llindar de la capella. Ne descendeix els graons amb els ulls baixos i les mans juntes; passa entremig de les germanes, ajonollades, i de les flors, que 's redrecen; i reprenent, com si no agués passat res, les funcions del seu carrec, se dirigeix cap a la porta d'entrada, que obre de bat a bat. Entren tres pelegrins, pobres, vells, mal vestits, davant dels quals s'inclina profundament; i prenent, no lluny d'ella, de sobre uns tres peus de bronzo, un drap blanc i una gibrella d'or, vessa en silenci l'aigua sobre les mans polsoses.)

ACTE TERCER

La mateixa decoració. L'estatua de la Verge s'aixeca sobre 'l pedestal com en el primer acte; el vel, el mantell i les claus de la sor Beatriu estan sobre la reixa; la porta de la capella es oberta, i els ciris de l'altar són encesos; la llantia crema davant de l'estatua, i la cistella dels pobres es plena de vestidures : en una paraula, tot se troba exactament en el mateix estat que en el moment de la jugida de la monja amb el príncep Bellidor, jòra que la porta d'entrada del convent està tancada. Es a punta de dia, a l'ivern. Acaben de tocar matines, encara que ningú les toqui, i 's veu, sota 'l portic de la capella, pujar i baixar en el buit la corda de la campana. Tot seguit, avent callat la campana, un silenci, al mig del qual se sent trucar a la porta del convent tres cops lents i espaiats. Al tercer cop, la porta cruix, i els dos batents se baden sobre un paisatge blanc, desert i desolat; i, entre 'ls borrallons de neu que omplen el llindar, avança, poruga, extenuada, desconeguda, la que fou en altre temps sor Beatriu. Va coberta de parracs. Els seus cabells, ja grisos, són esparços sobre

la faç, dolorosament amagrida i livida. En els seus ulls, martiritzats, no 'y ha més que l'esguard, immobilitat i massa vast, dels que van a morir i ja no esperen res. Davant de la porta oberta, espera un instant. Després, no veient ningú, palpant, tambalejant, apoiant-se en els batents, s'acosta, mira 'l corredor amb l'inquietut d'un animal llarg temps perseguit. Però 'l corredor es desert. Dóna encara alguns passos temerosos; i, veient l'imatge de la Verge, llança un crit de dolor, amb el qual se mescla alguna lassa i vaga esperança de deslliurament, se precipita, s'ajonolla, i s'acloja als peus de l'estatua.

BEATRIU

Mare, vet-em aquí. No 'm traieu d'aquí : ja no tinc res al món. Esperava reveure-us, i vinc massa tard : els meus ulls van a cloure-s. Ja no veig el vostre somriure; les mans me semblen mortes quan les extenc cap a vós; ja no puc pregar, ja no puc parlar; i, ja que s'ha de dir tot, he vessat tantes llagrimas, que ja fa molt temps que he perdut el coratge de plorar. Só la pobra Beatriu. Perdoneu-me si 'us dic un nom que no auria de pronunciar més. Ja no regoneixeu la vostra filla. Mireu en quin estat l'han deixada l'amor i el pecat i tot el que 'ls omens nomenen felicitat. Ja fa més de vint anys que vaig deixar-vos; i, si Déu no vol que 'ls omens siguin feliços, jo li seré agradivola, car no he sigut gens ditxosa. Avui torno : no demano res: l'ora ha passat, i ja no tinc la força de rebre... Vinc a morir aquí, en aquesta santa casa, si les meves germanes me deixen caure on he caigut. Ja 'u saben, sens dubte; i allà baix, a la ciutat, l'escandol de la meva vida ha sigut tant gran, que aurà arribat fins ad elles.

Però saben poques coses; i vós, que 'u sabeu tot, no sabreu mai el mal que m'han fet fer ni 'l que jo he sofert. Vull dir-los a totes els turments de l'amor... (*Mirant al seu entorn.*) Però per què estic sola? La casa està deserta com si 'ls meus pecats hi aguessin fet el buit!... Qui ha pres el meu lloc vora 'ls sants altars, i qui guarda 'l sol que 'ls meus passos han solcat? La llantia està encesa, veig brillar els ciris, han tocat matines, i ara 'l dia s'aixeca i no 's veu ningú... (*Veient el mantell i el vel sobre la reixa.*) Què es això?... (*S'aixeca una mica, camina a fonollada, i palpa els vestits.*) Les meves pobres mans són tant prop de la mort, que ja no saben si toquen les coses d'aquesta vida o de l'altra. ¿Es el mantell que vaig deixar... ah!... fa vint-i-cinc anys?... (*Prenent el mantell i revestint-lo maquinament.*) Té la mateixa forma, però sembla més llarg. Me venia bé llavors que caminava dreta i que era ditxosa... (*Posant-se 'l vel.*) I veus-aquí 'l gran vel que cobrirà la meva mort. Madonal perdoneu-me si es un sacrilegi!... Tinc fret i vaig nua : els meus pobres vestits ja no cobreixen un cos que no sab on amagar-se... ¿Sou vós, Mare meva, que 'm guardaveu això, i que m'ho torneu per a que, a l'ora temuda, les flames sens pietat que m'esperen, potser tremolin un instant i 'm siguin menys cruels?... (*Se sent un brogit de passos que s'acosten i de portes que 's baden.*) Però què sento?... (*Tres cops de campana responen, anunciant, com en el segon acte, l'arribada de les monges en el corredor.*) Mare meval La porta 's bada i les meves germanes vénen!... No podré mail... tingueu pietat de mi Els murs me cauen al damunt, la llum m'ofega, i la meva desonra

està escrita sobre les lloses que s'aixequen!... Ah!...
(Cau esvanida als peus de l'estatua. Les monges, precedides de l'Abadessa, avancen sota les voltes, de la mateixa manera que a l'acte precedent, per anar a la capella. Moltes, d'entre elles, són extremadament velles; i l'Abadessa camina penosament i tota corbada, apoiant-se sobre la croça. Apenes són entrades, veuen a Beatriu estesa, immobilitat, a través del corredor; i, espantades, inquietes, desolades, corren i la volten.)

L'ABADESSA

(que es la primera d'adonar-sen)

Sor Beatriu es morta!

SOR CLEMENÇA

El Cel ens l'ha donada! el Senyor ens la pren!...

SOR FELICITAT

La seva corona està a punt, i els àngels l'esperen.

SOR ENGLANTINA

(aixecant i sostenint la testa de Beatriu, que besa amb una mena de paor religiosa)

No, no : no es pas morta : tremola, respira...

L'ABADESSA

Que està palida! que està descarnada!...

SOR CLEMENÇA

Sembla que la nit l'agi envellida de deu anys.

SOR FELICITAT

Deu aver sofert i lluitat fins a l'alba...

SOR CLEMENÇA

Era tota sola, contra tots els angels que se la volien endur...

SOR ENGLANTINA

Sí: ja air al vespre estava ben malalta. Tremolava, plorava: ella, que desde 'l dia del miracle de les flors duia en els seus ulls el somriure del miracle. No volia que jo prengués el seu lloc, i «espero — deia ella — el retorn de la meva santa...»

SOR BALBINA

Quin retorn?... Quina santa?...

L'ABADESSA

(aixecant els ulls per atzar, i veient l'imatge de la Verge altra vegada damunt del pedestal)

Però... mireul mireul... La Verge ha tornat!...
(Les monges aixequen el cap, miren, i, fòra sor Englantina, que continua sostenint en els seus braços el cos de Beatriu esvanida, totes se giren, llancen crits d'extasi, i 's deixen caure de fonollons al peu del pedestal.)

LES MONGES

La Verge ha tornat! Nostra Dònal Nostra Dònal
 Nostra Dòna està salvadal Té tots els seus joiells
 La seva corona es més formosa, encara! Els seus ulls
 són més pregons! El seu esguard es més dolç!... Ens

ve del Cell Ella l'ha feta tornar! Sil sil damunt les ales
de les seves santes pregaries!

SOR ENGLANTINA

Veniul veniul Ja no sento 'l seu cor.
(*Les monges se giren i volten novament a Beatriu.*)

SOR CLEMENÇA

(*ajonollant-se prop d'ella*)

Sor Beatriu! Sor Beatriu! No abandonis les teves
germanes el dia del gran miracle!...

SOR FELICITAT

La Verge 't somriu, i els seus llavis te criden...

SOR ENGLANTINA

Déu meu!... No 'ns senti! Sembla que sofreixi,
i la seva cara 's va xuclant per moments...

SOR CLEMENÇA

Portem-la al seu llit, allà, a la cel·la.

SOR ENGLANTINA

No: deixem-la, més aviat, prop de la que l'estima
i la volta de miracles.

(*Algunes monges entren dins de la cel·la, i 'n surten
amb estofes i robes blanques, sobre les quals
extenen a Beatriu als peus de l'imatge.*)

SOR CLEMENÇA

Respira amb pena. Obrim el seu mantell i traiem-

li 'l vel... (*Fa 'l que diu, i les monges veuen els parracs que cobreixen a Beatriu.*)

SOR FELICITAT

Mare : aveu vist aquests parracs que degoten?...

SOR BALBINA

Està tota balba de la neu que 's fon.

SOR CLEMENÇA

Els seus cabells s'han tornat blancs sense que nosaltres ho sabessim.

SOR FELICITAT

Els seus peus descalços estan coberts de l'argila dels camins.

L'ABADESSA

Filles meves, callem : estem prop del Cel, i les mans que la toquin quedaran lluminoses.

SOR ENGLANTINA

El seu pit panteja i s'obren els seus ulls.
(*En efecte, Beatriu obre 'ls ulls, aixeca un xic el cap, i mira al seu voltant.*)

BEATRIU

(*com sortint d'un somni, i encara mig adormida, amb una veu molt llunyana*)

Quan els meus fills varen morir... Per què somrieu? Varen morir de misèria...

L'ABADESSA

No somriem pas, però estem contentes de veure-us tornar a la vida...

BEATRIU

De veure-m tornar a la vida... (*Mirant més conscientment al seu voltant.*) Sí, sí: me 'n recordo. He vingut aquí desde 'l fons de ma desgracia... No 'm mireu amb tanta inquietut: no 'us seré ja un motiu d'escàndol, i fareu de mi tot el que voldreu... Ningú 'u sabrà si temeu que 's parli, i jo no diré res... Estic sotsmesa a tot, car ho han trencat tot en el meu cos, en la meva ànima... Ja 'u sé, ja 'u sé, que no puc esperar el morir en aquest lloc, al peu d'aquesta imatge, tant prop de la capella, de tot el que es pur, de tot el que es sant... i sóu molt bones d'aver pres paciència i de no aver-me tret tot seguit. Però, si podeu, i Déu ho permet, no 'm llanceu gaire lluny d'aquesta casa. No m'heu pas de cuidar, no m'heu pas de planyer; car, si estic ben malalta, ja no sofreixo. Per què m'aveu ajagut sobre aquest bell drap blanc?... Déu meu! El drap blanc m'es una blasme, i la palla trepitjada es tot el que convé al pecat que sucumbeix. Però 'm mireu i no 'm dieu res? No teniu l'aire irritat. Veig llagrimes en els vostres ulls. Me sembla que encara no m'aveu conegut...

L'ABADESSA (*besant-li les mans*)

Sí, sí: vos coneixem: sou la nostra santa...

BEATRIU

(*retirant vivament les mans amb una mena d'espant*)

No beseu aquestes mans que han fet tant de mall...

SOR CLEMENÇA (*basant-li 'ls peus*)

Sou l'ànima elegida que 'ns ve del Cel...

BEATRIU

No beseu aquests peus que corrien cap al peccat!...

SOR ENGLANTINA

Besem aquest front pur, coronat de miracles...

BEATRIU

(*amagant-se 'l front entre les mans*)

Però què voleu fer i què ha passat? No perdonaveu pas, quan jo era feliç!... No toqueu aquest front que abitava la luxúria!... Oh! ¿qui sou vós, que l'aveu tocat?... No sé si 'ls meus ulls m'enganyen; però, si 'y veuen encara, sou sor Englantina...

SOR ENGLANTINA

Sí, sí: soc sor Englantina, que aveu estimat...

BEATRIU

Es a vós que, fa vint-i-cinc anys, vaig dir que era desgraciada...

SOR ENGLANTINA

Fa vint-i-cinc anys que Déu vos va escollir entre totes les nostres germanes.

BEATRIU

Me dieu tot això sense cap amargor!... No comprenc bé això que 'm passa. Estic debil i malalta. No

me 'n dono compte, i totes les paraules m'extranyen. No m'esperava pas... Però 'm penso que 'us equivoqueu. Soc... feu la senyal de la creu i cobriu-vos el rostre... Soc sor Beatriu...

L'ABADESSA

Sí, ja 'u sabem : sou sor Beatriu; sou la nostra germana, la més pura d'entre nosaltres, l'anyell miraculós, la flama immaculada, la filla dels angels...

BEATRIU

Ah! Sou vós, mare meva!... No 'us avia conegut. Anaveu ben dreta, i ara aneu tota corba. Jo anava corba, també, i ara he caigut. Vos regonec a totes, i veig sor Clemença... i sor Felicitat...

SOR FELICITAT

Sí, sor Felicitat, que va esser la primera de sortir de la capella florida...

BEATRIU

No aveu sofert : no sembleu pas tristes. Era la més jove, i ara soc la més vella...

L'ABADESSA

Es que l'amor diví es una càrrega terrible...

BEATRIU

No : es l'amor de l'ome, la càrrega més grossa. Me perdoneu, vós, també?...

L'ABADESSA

(ajonollant-se als peus de Beatriu)

Filla meva : si algú té necessitat de perdó, es la que finalment pot ajonollar-se als vostres peus...

BEATRIU

Però que no sabeu què he fet?

L'ABADESSA

No heu fet més que miracles, i heu sigut, desde 'l dia de les flors, la llum de les nostres ànimes, l'encens de les nostres pregeries, la porta dels prodigis, la font de la gràcia...

BEATRIU

Fa vint-i-cinc anys que vaig fugir, un vespre, amb el príncep Bellidor...

L'ABADESSA

De qui 'ns parleu, filla meva?...

BEATRIU

De mi, de mi, vos dicl... No 'm voleu entendre!... Fa vint-i-cinc anys que vaig fugir, un vespre. Després, tres mesos més tard, ja no 'm va estimar. Vaig perdre 'l pudor, vaig perdre la raó... vaig perdre l'esperança... Tots els omens, d'un a un, han profanat aquest cos infidel al seu Déu. Vaig caure tant baix, baix, que ni 'ls àngels del Cel m'aurien pogut alçar, amb tot i tenir les ales tant immenses. Vaig cometre tants crims, que vaig sollar, a voltes, aduc el pecat mateix...

L'ABADESSA

(*posant-li dolçament la mà damunt dels llavis*)

No parleu més, filla meva : es l'ombra que 'us tempta, es el dolor que puja i 'us fa delirar...

SOR CLEMENÇA

El miracle l'aixafa.

SOR FELICITAT

La gracia l'aterra.

SOR ENGLANTINA

L'aire celestial l'aclapara.

BEATRIU

(*regirant-se, rebuçant la mà de l'Abadessa i mig asseient-se en el seu llit*)

No : vos dic que no. No es el deliri : es la realitat; no es l'aire celestial, sinó l'aire de la terra i la veritat!... Ah! Sou massa dolces, massa impassibles, i no sabeu res!... M'estimo més que m'ultratgeu; m'estimo més que 'us em tireu al damunt, i que a la fi 'u sapigueu!... Sí : viviu aquí, dieu les vostres pregaries, feu penitència, penseu expiar... Però soc jo... mireu-me... jo i totes les meves germanes, que vivim al defora i no tenim repòs, que anem fins al cap-d'amunt de les grans penitències...

L'ABADESSA

Preguem, preguem, germanes : es la darrera prova.

SOR ENGLANTINA

Es que 'l triomf dels angels irrita 'l maligne...

BEATRIU

Sí, sí : es el maligne, es el maligne que regnal...
Veieu aquestes mans? Ja quasi no tenen forma umana,
ja no 's poden obrir... Ha sigut necessari vendre-les
després de l'ànima i del cos. També 's mercadegen,
quan no queda res més.

L'ABADESSA

(aixugant la suor que inunda 'l front de Beatriu)

Que 'ls angels del Cel, que vetllen sobre 'l teu llit,
vulguin estendre les ales llurs sobre 'l teu front,
que regala.

BEATRIU

Ai! els angels del Cell Onsón? Què fan?... No 'us ho
he dit? Ja no tinc els meus fills... Els tres més formosos
van morir quan vaig perdre la bellesa. Vaig matar
el darrer, una nit que estava boja i que tenien fam.
I el sol brillava, les esteles tornaven, la justícia dormia,
i solament els més dolents eren feliços i ergullosos...

L'ABADESSA

Es al voltant de les grans santedats que la lluita
es forta.

SOR ENGLANTINA

Es a les portes del Cel que la flama infernal
atueix els grans esforços dels seus inútils furors...

BEATRIU

(caient exaurida)

No puc més... m'ofego... Feu el que volgheu: vos ho avia de dir...

SOR ENGLANTINA

Els arcangels se l'enduen.

SOR FELICITAT

Les munions celestials han portat la pau.

L'ABADESSA

El mal somni ha fugit. Pobra i santa germana! somrieu ara pensant en les blasfèmies que no aveteu dit, però que una veu funesta que enganyava 'ls vostres llavis exalava en el furor de les darreres desfetes.

BEATRIU

Era la meua veu.

L'ABADESSA

Germaneta bona i santa : tranquilitzeu el vostre cor i no tingueu remordiments. No era la veu que coneixem totes, la veu dolça i estimada, semblant a la dels angels i salut dels malalts, que durant tants anys despertà les nostres pregaries...

SOR ENGLANTINA

No temeu res, germana : no 's perd així, en els darrers combats, la palma i les corones d'una vida d'ignocència, de pregaria i d'amor...

BEATRIU

No 'y ha ni una ora, d'ençà de l'ora malaurada, no 'y ha ni una ora en tota aquesta vida, que no sigui marcada per un pecat mortal.

L'ABADESSA

Filla meva, pregueu a Déu : sou la més santa, però l'enemic vos tempta : vos perden els escrupols. ¿Com aurieu fet tots aquests horribles pecats?... Fa més de trenta anys que sou, aquí, la tant umil serventa de l'altar i del portic : els meus ulls vos han seguit en totes les vostres pregaries, en totes les vostres accions, i 'n responc davant de Déu com responc de les meves. El Cel volgués que les meves fossin semblants a les vostres!... No es pas sota aquestes voltes que 'l pecat triomfa: es allà baix, al defora, en el món perdut. Gracies a Déu, aquest món l'ignoreu encara, i no aveu mai deixat l'ombra del santuari.

BEATRIU

No l'he mai deixada?... Mare : ja no sé i ja fa molt temps... Soc prop de la mort, però m'aurieu de dir la veritat : ¿es que m'enganyeu, o es que voleu perdonar sense dir-m'ho?

L'ABADESSA

No 's perdona, no s'enganya a ningú...

BEATRIU

Mare : soc aquí : no 'm sembla pas somiar. Mi-reu aquesta mà, que les meves ungles esqueixen. Veieu? surt la sang, raja : es realitat. No tinc cap

altra prova. Ara digueu si 'm teniu pietat. Estem davant de Déu : s'està molt prop de Déu quan s'està prop de la mort. Si voleu, no diré res més; però, si podeu, digueu-me, per pietat, què vareu dir, què vareu fer, quan, fa vint-i-cinc anys, vareu trobar, un matí, la gran porta oberta, el corredor desert, l'altar abandonat, el mantell i el vel... No puc més, mare meval...

L'ABADESSA

Filla meva, ja 'u veig : aquest record vos acora i vos pesa encara. Fa vint-i-cinc anys que va tenir lloc el gran miracle en el qual Déu va designar-vos. La Verge va deixar-nos per tornar al Cel; però abans d'anar-sen va revestir-vos de la seva vestidura sagrada, dels seus sants ornaments; va coronar-vos amb la seva corona d'or; fent-nos assaber, així, amb la seva bondat infinita, que durant la seva absència vós pendrieu el seu lloc.

BEATRIU

Qui l'ha prè, el meu lloc?

L'ABADESSA

Ningú : si ereu aquí!

BEATRIU

Era aquí, entre vosaltres? Era aquí, cada dia? Caminava? parlava? les vostres mans me tocaven?...

L'ABADESSA

Com ara 'us toca la meva mà, filleta.

BEATRIU

Mare meva : no sé pas... Crec que ja no tinc la força de comprendre. No demano res : me sotsmeto encara. Sento que 'y ha molta bondat, que la mort es molt dolça... ¿Sou vosaltres que sabeu que l'ànima es malaurada?... No 's perdonava pas, quan jo era aquí. Me deia sovint, quan era malastruga, que, si Déu ho sabia tot, no castigaria. Però sou felices i 'u sabeu tot. Abans tots els omens ignoraven la desgracia; abans tots els omens maleïen els que queien : ara tot perdona i tot se sab. Sembla que un angel ha dit la veritat... mare meva, i vós també. Sor Englantina : doneu-me les vostres mans. ¿No 'm guardeu rancor?... Digueu a totes les germanes... Què 'ls podriem dir?... Els meus ulls ja no s'obren, i els meus llavis se clouen. Vaig a dormir, finalment. He viscut en un món on no sabia fins aon arribaven l'odi i la maldat, i moro en un altre on no sé quina fi tenen la bondat i l'amor.

(Torna a caure esvanida sobre 'l llit. Un silenci.)

SOR ENGLANTINA

Dorm.

L'ABADESSA *(afonollant-se)*

Preguem, preguem, germanes, fins a l'ora del triomf...

(Les monges s'ajonollen al voltant del llit de Beatriu.)

ALTRES LLIBRES DEL TRADUCTOR

	<u>Ptes.</u>
«Portic», primer llibre, decorat per en Billy.	2
«Arca d'ivori»	2
<hr/>	
«Contes d'Andersen»	0'50
«La Dòna d'aigua», d'Andersen.	0'50
«Les Set princeses», «Germana Beatriu», d'en Maeterlink	0'50

DE PROXIMA NAIXENÇA

«La Ciutat», novela.

«Louis Bertrand», «Fantasies d'en Gaspar de
la Nit».

«Els poetes damnats».